

(/)

 (/) > Undervisning (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning>)

> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Højskoler for folket

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/frederik-den-fjerdes-rytterskoler>)

Højskoler for folket

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 356

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/hoejskoler-for-folket)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/hoejskoler-for-folket](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/hoejskoler-for-folket))

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/hoejskoler-for-folket)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/hoejskoler-for-folket](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/hoejskoler-for-folket)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/hoejskoler-for-folket&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/hoejskoler-for-folket](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/hoejskoler-for-folket)&title=)

Ove Korsgaard

Højskoler for folket

100 danmarkshistorier. Aarhus Universitetsforlag. 100 sider. 129,95 kr.

Ret ryggen og tal sandhed

Af Poul Porskær Poulsen, historie-online.dk

Vi har vel alle en del viden om – eller i hvert fald en god fornemmelse for de danske folkehøjskoler og sammenhængen med Grundtvig, Kold, bøndernes uddannelse og bevidstgørelse, national historie og litteratur og meget mere. For slet ikke at tale om demokratiet, folkestyret. Men det er nu meget godt at få historien frisket op i Aarhus Universitetsforlags gode serie af bøger om historiske emner på 100 sider til 100 kr: 100 danmarkshistorier. Forfatteren er naturligvis Ove Korsgaard, der har forsket i højskoler og demokrati og har udgivet adskillige bøger, bl. Kampen om lyset (1997) og Kampen om folket (2004).

Højskolen lagde ud med at være en åndelig sønderjysk grænsefæstning, da den første folkehøjskole blev åbnet 1844 i Rødding i hertugdømmet Slesvig. Manende og patosfyldte taler vækkede bønderkarle og –piger til forsvar for det nationale. N.F.S. Grundtvig havde strejft tanken om en højskole allerede i 1831, men her i 1844 var det den danske lektor ved universitetet i Kiel, Christian Flor, der var hoved-bagmanden. "Hvorvidt Rødding Højskole rent faktisk var en grundtvigsk højskole, har været diskuteret i grundtvigforskningen. For her var 'den nationale sag' – og ikke 'det levende ord' – udgangspunktet." (side 17). Men det understreges, at der ikke var noget egentligt modsætningsforhold mellem de nationalliberale og Grundtvig – hans højskolesyn var også nationalt.

Fra begyndelsen identificeres tre forskellige veje for højskolen. Som ovenfor nævnt den nationale kamp for at styrke det danske sprog i Slesvig. Christian Flor var hovedmanden bag Rødding Højskole, som efter nederlagt i 1864 blev flyttet til Askov. Askov Højskole – eller Flors Højskole – skulle med tiden blive det helt store midtpunkt for højskolebevægelsen. Den anden hovedretning var repræsenteret af Rasmus Sørensen, og han lagde vægt på at uddanne bondestanden. Han oprettede højskole i Uldum i 1848 og prægede Hindholm Højskole i Vestsjælland. Den tredje hovedretning er personificeret ved Chresten Kold, som havde udgangspunkt i de religiøse vækkelsesbevægelser. Han åbnede en højere bondeskole i Ryslinge i 1851. En skole, der blev flyttet et par gange. For Kold var det religiøse og det folkelige to sider af samme sag – i modsætning til Grundtvig, der mente, at højskolen skulle være konfessionsløs.

Og højskolerne blev et vigtigt led i "opbygningen af nationen som et forestillet fællesskab ved at omforme begrebet folk fra at blive brugt neutralt eller nedladende om samfundets laveste stand, bondestanden, til at betegne noget prisværdigt. I foredrag efter foredrag blev folket italesat som en organisme bundet sammen af fælles sprog, historie og kultur. At forvandle almuen til et folk blev således et gængs udtryk for, hvad der var højskolens opgave." (side 40).

Ove Korsgaard gennemgår udviklingen i højskolernes historie og dermed betydning for det danske samfund. Mere skal ikke refereres her, bortset fra at gøre ophold ved Vallekilde Højskole, hvor der blev afholdt en epokegørende gymnastikopvisning den 25. februar 1884. Med introduktionen af den svenske gymnastik understregedes betydningen af 'det hele menneske'. "Ret ryggen og tal sandhed" er et bonmot, der viser hen til både ånd og legeme. Og det blev væsentligt for højskolerne i årene derefter, hvor manganen en bondedreng og pige blev uddannet til at være gymnastikledere, når de vente tilbage til hjemsoget efter en højskolevinter.

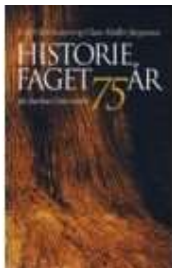
De 100 sider om højskolens historie og betydning for det danske samfunds udvikling skal anbefales som et yderst velskrevet og relevant stykke danmarkshistorie. Og serien 100 danmarkshistorier skal anbefales i det hele taget – anmelderen er i hvert fald ikke stødt på svagheder i de bind, han har læst, og dette er nr. 70 i serien, så der er 30 endnu.

[Historie-online.dk, den 26. juli 2023]

← Forrige artikel (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/frederik-den-fjerdes-rytterskoler>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

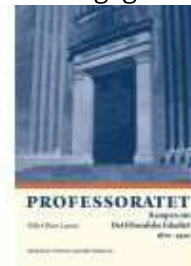
**HISTORIEFAGET VED ÅRHUS
UNIVERSITET 75 ÅR**

(<https://www.historie-online.dk/boger/historiefaget-ved-aarhus-universitet-75-aar>)

**DEN GODE, DEN ONDE OG
DEN ENGAGEREDE**

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/den-gode-den-onde-og-den-engagerede>)

**PELLE OLIVER LARSEN:
PROFESSORATET. KAMPEN
OM DET FILOSOFISKE
FAKULTET 1870-1920**

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning/pelle-oliver-larsen-professoratet-kampen-om-det-filosofiske-fakultet-1870-1920>)

Egypten - besat af livet

Kommende særudstilling på Moesgaard Museum slipper livet løs i efterlivet.

(<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/udstillinger-3-3/egypten-besat-af-livet>)

